

Livsfriskt fra Løkke!

Truls Tallberg

Jeg kjenner igjen Løkkes beskrivelse av dagens psykisk helsevern for barn og unge. Metoder som er forlokkende enkle, men som appellerer til regressive og umodne trekk hos ungdommene, tilbys dessverre oftere og oftere.

DEBATT: INSTRUMENTELL FORNUFT

I forrige utgave av Tidsskriftet beskrev Per Are Løkke hvordan barn og unge som trenger psykisk helsehjelp stadig oftere blir møtt med tilnærminger som utålmodig legger vekt på symptombedring uten å gi dem hjelp til å oppdage sine livsdramaer og sin individualitet. Truls Tallberg støtter Løkkes bekymring for utviklingen i psykisk helsevern.

Per Are Løkkes fagessay «Ungdommens følelser og møtet med den instrumentelle fornuften» i Tidsskriftets marsnummer tydeliggjør på en fin måte at det psykologiske arbeidet med ungdom blir mer effektivt når det ikke avgrenses til det han så presist og hardtslående kaller «den instrumentelle fornuftens metoder». Han viser gjennom sin kliniske praksis med fem ungdommer at ordentlig gjennomarbeiding av kriser forutsetter en bredere tilnærming til behandlingen enn en begrenset symptomopptatthet. Gjennomarbeiding av kriser muliggjør noe som vi gjennom teori og vår kliniske erfaring vet er en forutsetning for å gi en tilstrekkelig langsiktig behandlingseffekt.

Psykologien teknifiseres

Etter å ha arbeidet med barn og ungdom i psykisk helsevern i snart 20 år, kan jeg i stor grad si meg enig med Løkke. Han setter fokus på det han kaller «den instrumentelle fornuftens metoder». Formuleringen oppleves som svært treffende, særlig når en ser hvordan norsk psykologi teknifiseres – ved at kvantitativ forskning lettere anerkjennes enn kvalitativ, at gruppefunn ikke grundig nok veies opp mot pasienters individuelle behov, og at den humanistiske tradisjonen blir satt under press.

Istedenfor at behandleren går inn i pasientens presentasjon av sitt problem, avledes pasienten til å følge behandlerens forståelsesmodell

Løkkes formulering «et gigantisk medisinsk eksperiment» berører meg, fordi «den instrumentelle fornuftens metoder» blir så gjenkjennelige, og fordi dette fremstår som et helsepolitisk reaksjonært og sjansedyrt grep. Konkret kan det merkes i psykisk helsevern, hvor helsehjelp stadig oftere reduseres til kun å sette en ICD-10 diagnose, ved at behandlingstiltakene som settes inn kun er generelle og gjerne basert på gruppefunn, og hvor individuelt tilpassede tiltak ikke blir gitt. Istedenfor at behandleren går inn i pasientens presentasjon av sitt problem, avledes pasienten til å følge behandlerens forståelsesmodell, og pasientens symptomer måles nesten utelukkende gjennom standardiserte tester. Av og til går det så langt at barn med minoritetsbakgrunn vurderes ut fra norske/svenske/amerikanske normer, uten at dette problematiseres og vektes i rapportene. Behandleren

underslår dermed pasientens mulighet til å kunne ytre seg der hvor symptomene kan være reaktive og adekvate reaksjoner på for eksempel en vanskelig livssituasjon.

Vekker frykt

Løkkes henvisning til «anti-individualistiske metodikker» er ikke bare forståelig, men vekker frykt hos meg. Karakteristikken peker på metoder som er forlokkende enkle, men som appellerer til regressive og umodne trekk hos ungdommene. Opptappingsplanen for psykisk helsevern og innføringen av helseforetak med handlingsplan og kvantitativt fokus fra arbeidsgiveren har på tross av positive sider medvirket til en negativ utvikling med reduksjon av fagbaserte prioriteringer.

I alle år har kliniske psykologers arbeid blitt gjort i form av «skreddersøm», ved å være individuelt tilpasset til den enkelte pasient og dennes livssituasjon – og til behandlingsinstitusjonens resurssituasjon. Løkke er åpenbart bekymret over visse sider ved psykisk helsevern i Norge. Jeg deler denne bekymringen.

truls.tallberg@gmail.com